

Et skriftsprog til enhver situation – om at skrive på nettet og på sms

Eva Skafte Jensen

I dette indlæg argumenteres der for at sprogbrugerne er bevidste om hvordan de skriver når de skriver digitalt på nettet og på sms, og at de differentierer deres skrift alt efter hvilken situation de skriver i. Der argumenteres også for at standardnormen er den neutrale 'møntfod' man orienterer sig imod, både når man stræber efter at overholde den, og når man ikke gør.

1. Indledning

Lige siden man begyndte at skrive til hinanden digitalt, har forskere og lægfolk været optaget af hvilken slags skriftlighed det resulterede i. I forskningen såvel som i den bredere offentlighed har man brugt termer som chatstil, sms-sprog, medialekter med mere. Man har peget på at der var særlige træk knyttet til fx at skrive en sms eller en e-mail, træk der adskilte sig fra det skriftsprog man traditionelt har været optaget af i fx aviser, skolearbejde, myndighedsbreve og trykte bøger (Jensen 2014).

I denne artikel gøres der rede for at denne opfattelse i et vist omfang er rigtig nok, men at den også kan nuanceres betragteligt. Hovedformålet er at vise at det til enhver tid er nødvendigt at inddrage faktorer som hvem der skriver til hvem, i hvilken anledning og gennem hvilken kanal, når man vil beskrive det skriftsprog man sidder over for, og at dette gør sig gældende uanset om man beskæftiger sig med sms, Twitter, blogtekster, myndigheders hjemmesider, Facebookopdateringer, skolestile eller noget helt syvende. Man kan først lave en ordentlig vurdering af det skriftlige produkt man analyserer, når man tager højde for den kommunikationssituation det indgår i.

Eksemplerne er danske, og der refereres især fra danske undersøgelser. Det anses dog for stærkt sandsynligt at de tendenser der beskrives i denne artikel, kan generaliseres til nordiske forhold.

2. Fra subkulturelt gruppesprog til allemandseje

I løbet af den forholdsvis korte tid man har kunnet skrive digitalt, er der sket store udviklinger både med hensyn til selve det teknologiske, med hensyn til udbredelsen blandt brugere og med hensyn til forskningen.

Fra slutningen af 1980'erne og op gennem 1990'erne var digital skriftlighed

først og fremmest noget der foregik blandt særligt interesserede. Der opstod regulære subkulturer af folk der deltog i chatforummer, nyhedsgrupper og lignende. Dengang kaldtes feltet ofte *cmc* (*computer mediated communication*). Det var begrænset hvem der var del af disse subkulturer. For det første skulle man have adgang til en computer; for det andet skulle man være interesseret i at være med i de fællesskaber der opstod i forbindelse med disse skrivesteder (se fx artikler i Sørensen 2001). I forskningen var man i høj grad optaget af det skriftsprog der kom for en dag i disse forummer, og den samme interesse fandt man hos folk der ikke selv var en del af de pågældende subkulturer.

Rent teknologisk var mulighederne dengang mere begrænsede end de er nu, fx var der en øvre grænse for hvor mange anslag man kunne skrive i et chatindlæg, og det man bidrog med, var først og fremmest tal- og bogstav-baseret. De teknologiske begrænsninger kombineret med det forhold at kun særligt interesserede bevægede sig rundt i *cmc*-universet, gjorde at der opstod særlige måder at skrive på som på én gang tog højde for de teknologiske muligheder og begrænsninger (fx det nævnte antal anslag) og for den særlige indforståethed der kunne opstå i mere eller mindre velafgrænsede grupper af sprogbrugere (Androustopoulos 2000; Thurlow 2003; Hougaard 2004, s.177; Alsbæk 2005).

I løbet af nullerne blev det mere og mere almindeligt at have mobiltelefon, og fra cirka 2010 blev det for alvor almindeligt at have en smartphone. I den samme periode opstod der en lang række nye platforme hvor man kunne skrive sammen digitalt (Facebook, Tumblr, Twitter består endnu, andre er væk), og også i offentlige sammenhænge gik mere og mere kommunikation over til at foregå digitalt, fx fik alle kommuner i Danmark egne hjemmesider med nyttig information til borgerne, information der fx førhen havde været tilgængelig i brochurer. E-mail havde stort set erstattet det traditionelle brev i offentlige, administrative sammenhænge, og meget privat kommunikation foregik nu også via digital skriftlighed. At skrive digitalt var ikke mere noget som var forbeholdt en mindre gruppe af særligt interesserede, men noget som mange gjorde brug af dagligt. Teknologisk opstod der også flere muligheder, blandt andet ved at man i højere grad kunne kombinere forskellige funktioner (større muligheder for vedhæftning af billed-, lyd- og tekstfiler og linkning til andre sider), og ved at mange platforme (herunder myndigheders hjemmesider) åbnede for større interaktionsmuligheder.

For tiden er situationen sådan at det er mere almindeligt at skrive digitalt end ikke at gøre det. Og alle skriver digitalt. Det offentliges betjening af borgere foregår i udgangspunktet digitalt. Hvis man ikke har en mobiltelefon (eller endda en smartphone), er der en særlig grund: Man kan fx have et

funktionshandikap der gør at man ikke kan betjene en mobiltelefon, eller man kan principielt være imod mobiltelefoner. Man kan skrive privat, og man kan skrive offentligt fra sin telefon, sin arbejdscomputer, sin iPad og mange andre steder. Skolestile skrives og afleveres digitalt, kærestebreve er blevet afløst af digitale beskeder, det samme gælder invitationer til fødselsdage og indkaldelser fra tandlægen. Den øvre grænse for anslag på forskellige platforme er nu enten hævet eller helt ophævet eller også i visse tilfælde opretholdt af grunde der ikke er teknologisk betinget (når man vil have folk til at fatte sig i korthed). Dette resulterer i at der nu ses utrolig mange måder at skrive på, og det er formålet med dette indlæg at vise hvordan de faktorer i kommunikationssituationen der nævntes i begyndelsen af artiklen, sætter spor i de skriftlige produkter vi møder i hverdagen.

3. To tendenser

I lyset af den historiske udvikling som netop er skitseret, er særligt to tendenser i tiden værd at lægge mærke til. Den første er at sprogbrugerne tilsyneladende orienterer sig mod en standardnorm; den anden er at man kan iagttage en meget stor differentiering i det skriftsprog man kan møde, betinget af den situation det skriftlige indgår i. Disse to tendenser vil resten af artiklen handle om.

3.1 Orientering mod en standardnorm

Man kan som sagt iagttage en generel tendens i retning af orientering mod en standardnorm. Dette kommer til udtryk på flere måder. For det første er det tydeligt at man i bestemte slags skrifter bestræber sig på at overholde standardnormerne, uanset gennem hvilken teknologisk kanal man meddeler sig. Det gælder fx skoleopgaver, officielle opslag i de sociale medier, gruppe-sms'er fra skolen, beskeder fra flyselskabet og lignende. Særligt hvad angår skoleopgaver, er der efterhånden ret god dokumentation for at eleverne søger at overholde standardnormen (se fx Kristiansen 2013, Kristiansen & Rathje 2014, Andresen 2015, Christoffersen 2016, Rathje 2018ab).

Direkte adspurgt svarer skoleeleverne at det er vigtigt at overholde standardnormen i skoleopgaver, for det er noget man bedømmes på, og det kan have indflydelse på hvad man har mulighed for at lave i fremtiden (uddannelse og job). Indirekte bedømmer eleverne også folk der laver retskrivningsfejl ganske hårdt, hvilket fremgår af de sprogholdningsundersøgelser der med Kristiansens arbejde som startskud (2013) har fundet sted de senere år. Går man til elevernes egne skoleopgaver, er det også tydeligt at de så vidt muligt skriver i overensstemmelse med standardnormen. I (1) vises et eksempel på dette (citeret efter Rathje 2018b):

- (1) I annoncen om ansatte i McDonald's giver man udtryk for, at danskerne generelt er blevet et samfund, hvor alle ikke er ligeværdige, det syntes jeg personlig er synd, og jeg syntes at vi skal til at være meget mere åbne for nye og anderledes mennesker.

Ikke kun skoleelever stræber efter at overholde standardnormen. Når en fagperson ytrer sig i professionel sammenhæng, vil det også ofte ske i henhold til standardnormen. (2), som viser en sms fra et elselskab, er et eksempel på dette:

- (2) Til beboeren på [adresse] med elmåler [målernummer]. Husk at aflæse elmåleren senest den sidste dag i denne måned. Får vi ikke din aflæsning til tiden, er vi nødt til at skønne dit elforbrug. Besvar denne sms med din aflæsning – brug kun tal. Mvh [elselskabet]

Beskeden er skrevet i overensstemmelse med standardnormen, og det er helt almindeligt at få den type ikkeprivate sms'er nu til dags, fra biblioteket, fra frisøren, fra pakkeafleveringsfirmaet. Det er i de pågældende firmaers og fagpersoners interesse at fremstå professionelt, og når de skriver denne slags beskeder i henhold til standardnormen, bliver de associeret med autoritet og troværdighed.

Standardnormen viser sig i det hele taget i mange sammenhænge. Det er den man tyer til, når der ikke er særlige omstændigheder der åbner for andre måder at skrive på. I (3) skriver en kvinde på cirka 45 år en besked i den private chat på Facebook. Der er tale om en én til én-kommunikation i et lukket forum:

- (3) Fint. Så går jeg i gang med billetterne til forestillingen om søndagen. Jeg skal lige have fundet ud af hvor mange jeg skal bestille. Det er kl. 16, er du interesseret?

Beskeden i (3) illustrerer at standardnormen ikke automatisk fravælges bare fordi der er tale om en privat udveksling på et socialt medium mellem folk der kender hinanden.

Man orienterer sig altså mod standardnormen i mange forskellige sammenhænge. I de eksempler der lige er nævnt, kommer det eksplicit til syne. Det kan dog også komme til syne på anden og mere indirekte vis. På baggrund af en større undersøgelse af sproget i de kommentarspor man kan finde til

onlinenyheder, har Rathje (2016) identificeret at der ved siden af standardnormen findes noget der kan kaldes 'debatforumnormen'. Ifølge debatforumnormen anses det for irrelevant eller direkte uhøfligt at kommentere andre debattørers retskrivning i kommentarsporene – man skal holde sig til selve emnet for debatten. I (4) vises et eksempel hvor A's påpegning af en retskrivningsfejl (*pluds* i stedet for det korrekte *plus*) ikke tolereres stiltiende:

(4) A: Hvad betyder PLUDS?

B: [Navn] det betyder du er ret*deret, eftersom du er nødt til at spørge

Debatforumnormen er således et alternativ til standardnormen, og med den følger nogle særlige spilleregler. Netop derfor er det interessant at bemærke at selv i forummer hvor debatforumnormen er gældende, kan standardnormen under særlige omstændigheder bringes i spil som normativ instans. Det sker typisk i sammenhænge hvor debattørerne er uenige om noget (ofte) ikkesprogligt. Både Rathje (2016) og Andersen (2016) demonstrerer hvordan påpegning af retskrivningsfejl kan bruges som resurse til at sætte en moddebattør på plads. Andersen (2016) viser derudover hvordan sprogrigtighed indgår i arsenalet af midler man kan bruge til at nedgøre hinanden med, på lige fod med andre kendte midler som seksuel orientering og intelligensniveau, og at dette typisk er motiveret af en bagvedliggende grund af ikkesproglig karakter som voldsom uenighed eller underlødigt debatniveau. Således ser man en orientering mod standardnormen i en anden sags tjeneste.

Noget tilsvarende ses også i andre situationer. Hyttel-Sørensen & Stæhr (2014) viser at unge er meget bevidste om standardnormen og inddrager den som resurse i det sproglige samvær. I (5) indgår retskrivningskommentarerne i en udveksling hvor der er en venligt drillende tone mellem tre unge:

(5) [Opslag på X's Facebookprofil]: X BLIVER MISHANDLET AF Y
[et antal kommentarer er udeladt her for at komme til pointen]

Y: Du skal ikke spille dum :P

Z: Jeg spiller ikk, jeg spiller ;)

Y: fuck vem er det der er så dårlig til at stave!!

Z: Ved ikk HVEM der er så dårlig til at stave hahaha

Som i (4) bruges påpegning af standardnormen i en anden sags tjeneste.

Standardnormen er altså den neutrale 'møntfod' man bruger, når man vil tages alvorligt som myndighed, som firma, som fagperson eller i andre sammen-

hænge hvor traditionelle normer og troværdighed er knyttet sammen. Samtidig kan standardnormen bruges i sammenhænge hvor det ikke er specielt vigtigt at skrive normkorrekt (fx som vist ovenfor når man vil gå i rette med nogen, enten i alvorlige eller i spøgefulde sammenhænge), og i det hele taget er standardnormen noget sprogbrugerne til enhver tid kan forholde sig til. I (6) forhandler nogle unge drenge på Facebook om hvordan et ord skal staves (eksemplet er fra Hyttel-Sørensen & Stæhr 2014, s. 93):

- (6) [Opslag på F's Facebookprofil]: Lågsus
[billede af en hel ramme energidrik]
D: Okree døgner du i dag?
F: Self
D: Samme her ☺
W: det staves luksus
F: Jeg staver det lågsus
D: Lågsus er bedre end LUKSUS
W: nej
D: Det synes frederik og jeg.

Ifølge Hyttel-Sørensen & Stæhr er det almindelig praksis blandt unge at reflektere over hvordan man skriver, og deres undersøgelser bidrager til at cementere den forskning refereret ovenfor der viser at sprogbrugerne ikke bare lader hånt om retskrivning og normer, men reflekterer over forskellige måder at skrive på.

Dette bringer os frem til den anden nævnte tendens, nemlig tendensen til at sprogbrugerne differentierer deres skriftsprog så det passer til den situation de skriver i.

3.2 Differentiering

For nogle år siden foretog Hougaard (2014) en undersøgelse hvor hun spurgte i hvilken grad folk brugte forskellige skrivemåder i henholdsvis Facebook, sms og e-mail. Hovedresultatet var at sprogbrugerne differentierede. Visse skrivemåder som fx såkaldt rebuskrift (*4di = fordi; 2tal = total*) blev stort set ikke brugt i e-mail, men kunne ses – i begrænset omfang – i sms og på Facebook. Noget tilsvarende gjorde sig gældende for andre af de træk man i den tidlige cmc-forskning identificerede som typiske for såkaldt chat- og sms-sprog, nemlig enkeltbogstaver som stedfortrædere for hele ord (*r* for verbet *er*; *t* for præpositionen *til*), verbale kortformer (*ku* i stedet for *kunne*; *ska* i stedet for *skal*) med mere. I analysen pegedes der på at Facebook og sms i højere grad

bruges til private interaktioner, mens e-mail også bruges til mere officielt udseende tekster.

Pointen er at der differentieres, og at motivationen for differentieringen blandt andet kan føres tilbage til den teknologiske platform der skrives på. Man skriver angiveligt forskelligt i e-mail og på sms.

Dog er den teknologiske platform i sig selv ikke den eneste motivation for at skrive som man gør. I (2) vistes en sms; den var fra en myndighed og derfor holdt i upersonlig tone og i overensstemmelse med retskrivningsreglerne. I (7) gengives en sms-udveksling mellem to personer der kender hinanden godt:

(7) A: I morgen kan jeg efter 4. Er til møde på life indtil da.

B: Halv fem-tiden foran frb.s have? Jeg har en aftale 19.15 og skal lige nå en bid mad inden.

A: Det lyder fint. Indgangen ved frederiksberg alle?

I modsætning til sms'en fra elselskabet i (2) er der i (7) tale om en personligt præget udveksling. Formålet med udvekslingen er at få lavet en aftale om tid og sted for et møde, og det er ikke så vigtigt om retskrivningsreglerne overholdes. Den måde man skriver på i sms (og andetsteds), afspejler altså den relation (personlig/ikkepersonlig) der består mellem de skrivende. Havde sms'en fra elselskabet været skrevet på samme måde som den i (7), med indforståede forkortelser og manglende store bogstaver i stednavne, havde man som kunde undret sig over om sms'en mon faktisk havde været fra det pågældende elselskab – var der mon i stedet tale om en lusket henvendelse fra nogen med uhæderlige intentioner? Og man kan slet ikke forestille sig at sms-udvekslingen i (2) kunne have været holdt i en formel tone som i (7). Det ville have været pragmatisk påfaldende. Såkaldt sms-sprog er altså ikke bare 'sms-sprog'.

I eksempel (3) kunne man læse en besked skrevet af en kvinde i 45-årsalderen til en anden person; emnet var bestilling af nogle billetter, tonen var neutral, og retskrivningen blev i det store hele overholdt. I (8) og (9) vises to eksempler fra den samme kvinde; igen er der tale om en privat én til én-kommunikation på Facebooks chatfunktion. Men denne gang indgår de to eksempler i et skænderi hvor den skrivende er stærkt i affekt:

(8) det er je gikke. jeg sidder og følger med i det du skrifer.

(9) det er fordi jeg blir mere og mere frustret og desparat

Som man kan se, tages der ikke specielt hensyn til retskrivningsreglerne i (8)

og (9). Der bruges små bogstaver overalt, der skrives *blir* i stedet for *bliver*, forkert segmentering rettes ikke (*je gikke > jeg ikke*), det gør regulære stavefejl heller ikke (*skrifer > skriver*, *frustret > frustreret*; *desparat > desperat*). Havde man kun set disse to eksempler, kunne man have troet 1) at den skrivende ikke var i stand til at skrive normkorrekt, eller 2) at den skrivende var ligeglad med at skrive normkorrekt i privat chat. Begge dele modbevises dog af (3). Den skrivende differentierer altså sit skriftsprog i henhold til den situation det skriftlige indgår i.

I forrige afsnit blev det beskrevet hvordan skolebørn orienterer sig mod standardnormen når de skriver skoleopgaver. Eksempel (1) stammer fra Rathjes undersøgelse af skolebørns skoletekster og såkaldte 'fritidstekster' (altså sms'er og Facebookopdateringer med tilhørende kommentarer). (1) er et eksempel på en skoletekst (Rathje 2018b). Som eksempel på en fritidstekst giver hun (10) (det hjælper på læsbarheden at vide at *skriver* er et navn):

(10) Heeeey skriver kommer du med til LASER ACTION imorgen ?? ;-) 8-

(1) og (10) stammer fra samme flok skolebørn. Skriftsproget er forskelligt i de to eksempler både hvad angår en stræben efter at overholde retskrivningsnormerne, og hvad angår det stilistiske. Der differentieres altså.

Det sidste eksempel på differentiering der skal gives, handler om lukkede forummer vs. åbne. Et af de træk man tidligt fremhævede som karakteristisk for digitalt skrevet tekst som chat og sms, var et stort forbrug af forkortelser. De mange forkortelser mente man blandt andet skyldtes at der var en øvre grænse for hvor mange anslag man kunne benytte sig af: Tidlig chat havde en øvre grænse på 140 anslag (jf. Hougaard, 2004 s. 3), og tidlig sms havde en øvre grænse på 160 anslag. Denne øvre grænse i kombination med en forventning om hurtige interaktioner blev set som motiverende for at man fattede sig i korthed (jf. Thurlow 2003; Hougaard 2004; Crystal 2008).

En af de platforme hvor der stadig er en øvre grænse for hvor mange anslag man kan skrive, er Twitter. En nyere undersøgelse af forkortelser i Twitter (Jensen 2017) viser dog for det første at brugen af forkortelser er stærkt begrænset: I cirka 85 procent af de indsamlede tweets forekom der slet ingen forkortelser – ikke engang den slags der står i Retskrivningsordbogen, som *osv.* for og så *videre*. For det andet fremgik det af undersøgelsen at de forkortelser der så anvendes, i høj grad er normkonforme: De er netop den slags der faktisk står i opslagsværker som Retskrivningsordbogen. Tidligere tiders såkaldte netkronymer (som *LOL* for *laughing out loud*) og rebusskrift (som *cul8er* for *see you later*) forekom stort set ikke. Anderledes ser det ud i en lukket og hem-

melig gruppe for teenagere på Facebook som Rathje (2017) har fået adgang til. Her myldrer det med forkortelser, netkronymer og rebusskrift (fx kendte som *WTF* for *what the fuck* og nye som *e9* for *enig*).

Den påfaldende sparsomme brug af forkortelser på Twitter hænger formentlig sammen med hvem de typiske Twitterbrugere er, nemlig voksne, veluddannede meningsdannere (eller i hvert fald folk med en mening!), og hvilken type platform Twitter er, nemlig en åben platform hvor alle tweets i princippet kan ses af alle med en Twitterkonto. Her spiller den øvre grænse (140 anslag på undersøgelsestidspunktet) tilsyneladende en sekundær rolle for hvordan man udtrykker sig: Man foretrækker åbenbart at blive forstået af et stort publikum frem for at fylde sine tweets med forkortelser og med risiko for lav læsbarhed til følge. Anderledes i det lukkede forum for teenagere. Her kan man kun få adgang ved administrators godkendelse, og et resultat heraf er at publikum er mindre, at det er mere velafgrænset end i Twitter, og at man derfor i højere grad kan udvikle og dyrke indforståede måder at skrive på.

4. Afrunding og opfordring

I disse år møder vi mange nye måder at skrive på. Vi ser i offentligheden skriftsprog som hidtil har eksisteret upåagtet i lukkede og afgrænsede forummer (fx i form af håndskrevne sedler i klasseværelset), og vi ser skriftsprog som førhen ville være blevet bremset af en læserbrevsredaktør og dermed aldrig være nået frem til offentligheden (Jensen 2014). Vi oplever derfor også en mangfoldighed af skrivemåder og stilistiske lejer, som måske nok førhen har eksisteret, men ikke har været tilgængelige i større udstrækning. Vi ser stavfejl og andre afvigelser fra standardnormen i børns skolearbejde og tænker straks at det må være de nye skrivemuligheders skyld. Vi ser afvigelser fra standardnormen i debatforummer og føler os bekræftet i at de folk vi ikke bryder os om, nok ikke er så kloge – se bare hvordan de skriver!

Samtidig er der en tendens til eksotisering når man omtaler de mange slags skriftsprog der efterhånden vinder frem. I nyhedsmedierne bringer man små faktabokse med 'oversættelser' af de mærkelige udtryk folk kan finde på at skrive (jf. netkronymer og rebusskrift som nævnt ovenfor). Man fremhæver det afvigende på bekostning af alt det der foregår fuldstændig i overensstemmelse med gældende normer, herunder standardnormer af den slags man kan slå op i Sprognævnets retskrivningsregler. Også i visse dele af forskningen kan man finde en tendens til at fremhæve det afvigende frem for det almindelige og småkedelige. En bog med titlen *Txtng – the Gr8 Db8* (Crystal 2008) får sikkert større opmærksomhed end havde den haft en titel som *The sociolinguistics of text-messaging*.

Min afsluttende opfordring er at man i stedet bør vurdere det skriftsprog man sidder med, situation for situation, ud fra en forståelsesramme hvor i det mindste de følgende faktorer inddrages i overvejelserne:

<i>Kanal/teknologi</i>	Hvilken platform er noget skrevet på (sms, Facebook, Twitter, e-mail, Instagram ...), og hvilken teknologi har skriveren haft til rådighed (fuldt computertastatur eller telefontastatur; hvor mange hjælpeskærme skal man igennem for at nå frem til særlige tegn som vokalbogstaverne æ, ø og å eller til interpunktionstegn som komma og udråbstegn)?
<i>Formål med henvendelse</i>	Er der tale om en officiel forespørgsel, er der tale om udbredelse af information, om en invitation, om en kærlighedserklæring, om en udsældning? Er der tale om bundne opgaver med faste krav som i skoletekster eller om fri skrift?
<i>Afsender-modtagerforhold</i>	Hvem skriver til/med hvem? Hvordan er relationen mellem de skrivende (hierarkisk, intim/privat vs. upersonlig)?
<i>Åbne vs. lukkede fora</i>	Hvor mange er det skriftlige henvendt til – og hvem (fælles-sms til forældrene i en klasse, tweets, offentlige opslag på nettet vs. én til én-besked i sms og chat, personlige beskeder, lukkede grupper ...)?

Tabel 1. Faktorer der har indflydelse på udformningen af en besked.

Denne afsluttende opfordring påmindrer i virkeligheden bare om grundlæren fra traditionel pragmatisk tekstanalyse, nemlig at det sprog (talt eller skrevet) man møder, altid ser ud som det gør fordi det indgår i en kommunikationssituation, og enhver kommunikationssituation sætter rammerne for hvordan man ytrer sig.

Summary

The purpose of this paper is to show how language users, contrary to popular belief, reflect upon how they write on the internet and in text-messaging. The writers apparently differentiate the way they write depending on the purpose of the message, the relationship they have with the interlocutors, the formal or informal setting of the exchange, and the kind of device they use when writing. Furthermore, they apparently have the standard norms of orthography as a backdrop, a kind of neutral writing to which they may always resort. The paper argues in favor of an approach to the analyses of digital writing whereby the conditions and expectations of the communicative situations are taken into account, rather than approaches where the exotic features of digital writing are emphasized at the expense of the mundanity of the majority of the writing occurring on the internet and in text-messages.

Eva Skafte Jensen er seniorforsker i Dansk Sprog­nævn. Hendes primære forskningsområder er gram­matik og sproghistorie; desuden forsker hun i sprog­brugsanalyse, herunder sproget i de nye medier.

Litteratur

- Alsbæk, Helle, 2005: Om indsamling og analyse af webchat. *NyS – Nydanske studier* 33, s. 74–98.
- Andersen, Margrethe Heidemann, 2016: Afvigelser fra retskrivningsnormen på blog.dk – hvornår og hvorfor? *RASK – International Journal of Language and Communication*, Vol. 44, Summer 2016, s. 109–126.
- Andresen, Kamilla Gholami, 2015: *Sprog på de sociale medier og i danske stile*. BA-opgave, Syddansk Universitet.
- Androutsopoulos, Jannis, 2000: Non-standard spellings in media texts: the case of German fanzines. *Journal of Sociolinguistics* 4(4), s. 514–533.
- Androutsopoulos, Jannis, 2007: Neue Medien – neue Schriftlichkeit? *Mitteilungen des Deutschen Germanistenverbandes* 1(07), s. 72–97.
- Christoffersen, Mie Bligaard, 2016: *Digitale spor på papiret: En korpusundersøgelse af danske gymnasieelevers tekstnormer, tekstlogikker og brug af digitale skriveredskaber*. Ph.d.-afhandling, Københavns Universitet.
- Crystal, David, 2008: *Txtng – the Gr8 Db8*. Oxford: Oxford University Press.
- Hougaard, Tina Thode, 2004: *Nærmest en leg. En undersøgelse af sprog og interaktion i dansk webchat*. Ph.d.-afhandling. Aarhus: Århus Universitet.
- Hougaard, Tina Thode, 2014: Sproglige forandringer i de nye medier – fra chatstil til hashtagpoesi. *NyS – Nydanske studier* 46, s. 39–66.
- Hyttel-Sørensen, Liva & Andreas Stæhr, 2014: Normativitet som social ressource på Facebook. *NyS – Nydanske studier* 46, s. 67–102.
- Jensen, Eva Skafte, 2014: Tale er tale; skrift er skrift. Om skriftsproget i de nye medier. *NyS – Nydanske studier* 46, s. 11–38.

- Jensen, Eva Skafte, 2017: Forkortelser og andre kortformer i Twitter. I: Margrethe Heidemann Andersen (red.): *Sprogbrug i de nye medier. Sprognævnets konferenceseerie* 5, s. 45–66. København: Dansk Sprognævn.
- Kristiansen, Anna, 2013: "Det er lidt dumt hvis man ikke kan stave, ik'?" Unges bevidste og ubevidste holdninger til stavfejl i statusopdateringer på Facebook. Kandidatspeciale, Københavns Universitet.
- Kristiansen, Anna & Marianne Rathje, 2014: "Det kommer an på hvilken stavfejl det er". Unges holdninger til stavfejl i nye medier. *NyS – Nydanske studier* 46, s. 103–131.
- Rathje, Marianne, 2016: "Du staver af lort til selv". Sprognormer i debatforummet Nationen. *RASK – International Journal of Language and Communication*, Vol. 44, Summer 2016, s. 75–107.
- Rathje, Marianne, 2017: E9. Klumme bragt i *Politiken* 22. maj 2017.
- Rathje, Marianne, 2018a: Genre- og kontekstanalyse. Verbale kortformer i unges digitale tekster og skoletekster. I: Andreas Candefors Stæhr & Kristine Køhler Mortensen (red.): *Sociale medier og sprog. Analytiske tilgange*, s. 93–120. Frederiksberg: Samfundslitteratur.
- Rathje, Marianne, 2018b: *Unges skriftsprogbrug i de nye medier: Påvirker sms-sproget de unges skriftsprog i skoletekster?* Foredrag afholdt 30. august ved Nordisk Sprog møde i Tórshavn 30.–31. august 2018.
- Sørensen, Birgitte Holm (red.), 2001: *CHAT – leg, identitet, socialitet og læring*. København: Gads Forlag.
- Thurlow, Crispin, 2003: Generation Txt? The sociolinguistics of young people's text-messaging. *Discourse Analysis Online*. <http://extra.shu.ac.uk/daol/articles/v1/n1/a3/thurlow2002003-t.html>

Nøgleord: sproget i de nye medier, SoMe, cmc, sms-sprog, chatstil

Bibliografiska uppgifter

Jensen, Eva Skafte, 2019: Et skriftsprog til enhver situation – om at skrive på nettet og på sms. I: Gabriella Sandström (red.): *Språk i Norden 2019*, s. 24–35. <https://tidsskrift.dk/sin/index>

© Författaren och Nätverket för språknämnderna i Norden
